

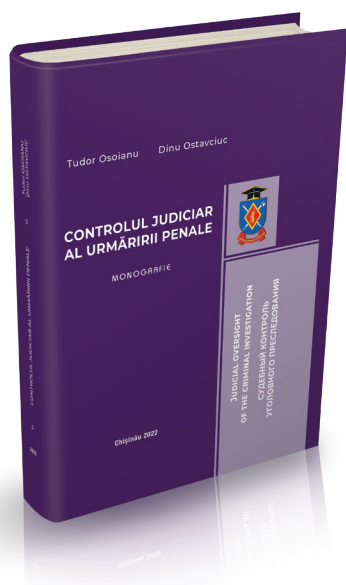
RECENZII

CONTROLUL JUDICIAR AL URMĂRIII PENALE

(autori: Tudor Osoianu, dr., prof.univ. și Dinu Ostavciuc, dr. conf.univ.)

Valeriu CUȘNIR,
dr. hab., prof. univ.

Recenzie

Publicația destinată în special cercetătorilor preocupați de domeniul științelor și justiției penale, doctoranzilor, studenților și masteranzilor facultăților de drept, judecătorilor, procurorilor, avocaților, formatorilor și audienților Institutului Național al Justiției promovează garanțiile de respectare a standardelor justiției penale, prin prisma balanței dintre interesul public, pe de o parte, și cel al justițiabililor, pe de altă parte.

Autorii au constatat unele neclarități legislative și, în consecință, practici neunitare de interpretare și aplicare a normelor de procedu-

ră penală în cadrul exercitării controlului judiciar al urmăririi penale. Am observat că unele idei valoroase pentru jurisprudență, cu caracter de constatare, și chiar propuneri *de lege ferenda* nu se regăsesc în *Concluzii și recomandări*, cu care culminează publicația.

Recomandăm pentru eventualele ediții revizuite și adăugate ale monografiei să valorifice în *Concluzii și recomandări* toate ideile valoroase expuse în conținut, ce ar merita să se regăsească în această unitate structurală a lucrării.

Autorii constată cu regret, că legea procesual-penală nu reglementează procedura examinării cererii de accelerare a urmăririi penale. Practica judiciară demonstrează că, atunci când s-a depus cererea privind accelerarea urmăririi penale, judecătorul de instrucție solicită procurorului o notă informativă privitor la cauza penală, care ar cuprinde acțiunile ce au fost efectuate, precum și ce măsuri urmează să fie îndeplinite în cauza respectivă și care este motivul tergiversării urmăririi penale în general. Această practică în opinia semnatarilor monografiei nu corespunde bunelor practici în materie, deoarece judecătorul de instrucție examinează cererea privind accelerarea urmăririi penale fără a avea acces efectiv la materialele cauzei penale, iar nota informativă prezentată de procuror este una subiectivă și poate conține informații ce nu corespund ma-

terialelor cauzei penale cercetate. Totodată, procedura solicitării notei informative nu este reglementată de legea procesuală penală.

Având în vedere cele expuse, în monografie se susține pe bună dreptate că în cazul parvenirii unei cereri privind accelerarea urmăririi penale în secretariatul instanței de judecată și după repartizarea acesteia în mod aleatoriu judecătorului de instrucție, ultimul trebuie să solicite procurorului, în termeni imediați, dar nu mai târziu de 24 de ore, materialele cauzei penale. În așa mod vor fi respectate principiile procesului penal, implicit cel al cercetării nemijlocite, sub toate aspectele, a probelor prezentate de părți. Dacă judecătorul de instrucție va cerceta cererea privind accelerarea urmăririi penale în raport cu materialele cauzei penale, elementul subiectiv se va minimaliza.

O problemă în acest sens poate apărea în legătură cu accesul părților la materialele cauzei penale. În opinia autorilor, nu există asemenea impedimente, deoarece judecătorul de instrucție, fiind garantul respectării drepturilor, ținând cont de confidențialitatea urmăririi penale, în urma audierii poziției fiecărui participant la ședință va decide în ce măsură aceștia pot avea acces la materialele prezentate de procuror.

În această ordine de idei, autorii propun ca prevederile art. 20 alin. (5) CPP să fie modificate și completate, astfel încât ședința de judecată privind examinarea cererii de accelerare a urmăririi penale să fie închisă, dar cu participarea părții care a depus cererea respectivă și a procurorului care exercită sau conduce urmărirea penală. În așa mod, se va respecta egalitatea armelor în proces. Bineînțeles, în formula propusă ar exista riscul tergiversării examinării cererii. Din perspectiva indicată, autorii consideră că această cerere poate fi examinată în lipsa părților, cu condiția existenței dovezilor de citare legală a părților la procedura remediei acceleratoriu.

În final se reiterează etapele examinării cererii privind accelerarea urmăririi penale de până la pronunțare, și anume:

- înregistrarea cererii respective în cancelaria instanței;
- desemnarea judecătorului de instrucție prin distribuirea aleatorie a cererii;
- solicitarea imediată a materialelor cauzei penale;
- prezentarea materialelor cauzei penale de către procuror judecătorului de instrucție în cel mult 24 de ore din momentul solicitării;
- citarea părților (procurorului și a persoanei care a înaintat cererea sau a apărătorului acesteia);
- ascultarea părților și examinarea materialelor dosarului;
- examinarea cererii în lipsa părților (procurorului sau a persoanei care a înaintat cererea ori a apărătorului acesteia), cu condiția că există dovada citării legale.

Este susținută ideea ca ședința de judecată în procedura recursului acceleratoriu trebuie să fie desfășurată cu respectarea principiilor procesului penal și în condițiile generale ale judecării cauzei, aplicate în mod corespunzător.

În altă ordine de idei rezultă din monografie că temeiurile indicate în art. 444 alin. (1) pct. pct. 3), 7) -13) CPP excedează sferei de control judiciar al urmăririi penale în al doilea grad de jurisdicție, deoarece conținutul lor denotă că se referă la sentințele pronunțate de judecătoria privind infracțiunile ușoare, pentru săvârșirea cărora legea prevede în exclusivitate pedeapsa nonprivativă de libertate, precum și la sentințele pronunțate de Curtea Supremă de Justiție.

Deci putem constata că temeiurile de recurs prevăzute în art. 444 alin. (1) pct. pct. 3), 7) -13) CPP prin definiție nu se pot referi la încheierile pronunțate de judecătorul de instrucție, prevăzute în art. 437 alin. (1) pct. 3/1) și pct. 4) CPP, dar sunt incidente recursului asupra sentințelor indicate în art. 437 alin. (1) pct. 1) și pct. 3) CPP.

Aflăm din ultimul paragraf al Capitolului III că dreptul de a solicita revizuirea în condițiile art. 464/1 CPP poate fi exercitat nu numai în privința hotărârilor judecătorești prin

care a fost judecată cauza penală în fond, adică hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, ci și în privința încheierilor emise de judecătorul de instrucție. Potrivit jurisprudenței Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, sunt susceptibile de a fi revizuite atât încheierile pronunțate de către judecătorul de instrucție, cât și Deciziile emise de către Colegiul penal al Curții de Apel, care a examinat recursul în al doilea grad de jurisdicție de control judiciar al urmăririi penale. La rejudicarea cauzei, instanțele de judecată respective urmează să înlăture erorile de drept, menționate în ho-

tărârea CtEDO.

Jurisprudența privind controlul judiciar al urmăririi penale pe care se fundamentează în mare parte lucrarea, este selectată cu migală din Hotărârile CtEDO, din Hotărârile Curții Constituționale, de pe site-ul oficial al CSJ a Republicii Moldova, dar și din experiența profesională de activitate a autorilor în cadrul organelor de drept.

În final, apreciez calitatea înaltă a efortului depus în elaborarea monografiei, care poate fi de real folos nu numai doctinarilor și practicienilor, ci și autorităților responsabile de creația legislativă.